

ONDERWERP

Quick scan natuurwetgeving Dokter Schaepmanstraat 4
Wateringen - Wonen Wateringen

PROJECTNUMMER

C05062.000459.0100

DATUM

28 maart 2019

ONZE REFERENTIE

083862583 A

VAN

Jasper Osterthun (Arcadis)

AAN

Rob Sloof (Wonen Wateringen)

KOPIE AAN

Hans Hollander

Aukje Beerens

Inleiding

Aanleiding en doel

Woningcorporatie Wonen Wateringen (hierna Wonen Wateringen genoemd) is voornemens om het gebouw aan de Dokter Schaepmanstraat 4 te Wateringen te herontwikkelen.

Wonen Wateringen heeft Arcadis gevraagd een quick scan op te stellen om eventuele negatieve effecten op beschermde soorten en benodigde vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb genoemd) in beeld te brengen.

De werkzaamheden zijn lokaal en vinden uitsluitend plaats binnen het stedelijk gebied van Wateringen. Derhalve vormt het plangebied geen onderdeel van beschermd gebied zoals Natura 2000-gebied of Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor deze beschermde gebieden dient alleen gelet te worden op externe werking van een toename van stikstof. Gelet op de binnenstedelijke ligging en de lokale aard van de herontwikkeling zijn externe werkingen op beschermd gebied als gevolg van de werkzaamheden op voorhand echter uitgesloten. Deze quick scan gaat daarom alleen in op soorten die in het kader van de Wnb beschermd zijn.

In bijlage A is een beschrijving van het wettelijk kader van de soortenbescherming van de Wnb opgenomen.

Plangebied en ingreep

Huidige situatie

Het plangebied betreft het gebouw aan de Dokter Schaepmanstraat 4 te Wateringen, zie Figuur 1. Het gebouw bestaat uit twee verdiepingen en heeft een plat dak.

De omgeving van het plangebied bestaat uit het stedelijk gebied van het dorp Wateringen. In de directe omgeving van het plangebied is groen te vinden zoals struiken en bomen. Het overgrote deel is bestraat.

Figuur 2 t/m Figuur 5 geven een impressie van het plangebied.

Voorgenomen ingreep

Wonen Wateringen is voornemens het gebouw te slopen en hier vervolgens nieuwbouw te realiseren. De start van de werkzaamheden is gepland in oktober 2019 met een doorlooptijd van twaalf maanden.

Het voornemen om het aanwezige groen in de omgeving te behouden.

Figuur 1 Luchtfoto plangebied (globespotter.cyclomedia.com). Dokter Schaepmanstraat 4 binnen rode cirkel.

Figuur 2 Zuidzijde Dokter Schaepmanstraat 4

Figuur 3 Noordzijde Dokter Schaepmanstraat 4

Figuur 4 Westzijde Dokter Schaepmanstraat 4

Figuur 5 Omgeving Dokter Schaepmanstraat 4

Methodiek

Voor de quick scan zijn een bureau-onderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureau-onderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen vijf jaar. Daarnaast zijn de verspreidingsgegevens van www.verspreidingsatlas.nl geraadpleegd.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 28 februari 2019 door Jasper Osterthun, ecooloog van Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren als volgt: zon met af en toe bewolking en een temperatuur van 15°C. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij, op basis van de fysieke kenmerken van het plangebied, een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

Op basis van de resultaten van de quick scan en de voorgenomen werkzaamheden is bepaald of negatieve effecten op een (mogelijk) aanwezige beschermde soorten plaatsvinden. Indien negatieve effecten op een beschermde soort niet uitgesloten kunnen worden, is een toetsing verricht waarbij duidelijk wordt of sprake is van een mogelijke overtreding van de Wnb. Indien dit het geval is, wordt bepaald of mitigerende maatregelen getroffen kunnen worden om deze overtreding van de Wnb te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, worden de noodzakelijke vervolgstappen in beeld gebracht.

Aanwezigheid beschermde soorten

Gelet op de binnenstedelijke ligging van het plangebied en de werkzaamheden gaat de aandacht uit naar gebouwbewonende soorten, zoals spreeuw, koolmees, kauw, huismus, gierwaluw, steenmarter, gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met soorten die binnenstedelijk kunnen voorkomen zoals rugstreepad en algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (muisachtigen) en amfibieën (gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, meerkikker en kleine watersalamander). Derhalve is aanwezigheid van andere (niet binnen stedelijke voorkomende) soorten op voorhand uitgesloten.

In tabel 1 zijn de bevindingen van het bureauonderzoek en veldonderzoek opgenomen.

Tabel 1 Bevindingen van het bureauonderzoek en veldonderzoek.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
Broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode)	<p><i>Bureau-onderzoek</i></p> <p>In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van broedvogels, zoals koolmees, merel, houtduif en ekster (NDFF).</p>	<p>Het gebouw vormt geen potentiële nestplaats van gebouwbewonende soorten, zoals spreeuw, koolmees en merel.</p> <p>Indien groen verwijderd wordt dient rekening gehouden te worden met nesten van soorten zoals merel en roodborst.</p>
	<p><i>Veldbezoek</i></p> <p>Tijdens het veldbezoek zijn algemene soorten zoals koolmees en houtduif waargenomen. Het gebouw kenmerkt zich door een plat dak. Bij de dakrand zijn geen openingen aangetroffen waar gebouwbewonende vogels gebruik van kunnen maken om in het gebouw te verblijven.</p> <p>Indien groen (ruigte, struweel of bomen) toch verwijderd wordt, dient rekening gehouden te worden met broedvogels, zoals merel en roodborst.</p>	
Broedvogels (nest jaarrond beschermd)	<p><i>Bureau-onderzoek</i></p> <p>In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van huismus en gierzwaluw (NDFF).</p>	<p>Het gebouw vormt geen potentiële nestplaats van gebouwbewonende soorten, zoals huismus en gierzwaluw.</p>
	<p><i>Veldbezoek</i></p> <p>Tijdens het veldbezoek zijn geen soorten met jaarrond beschermd nest waargenomen. Het gebouw kenmerkt zich door een plat dak. Bij de dakrand zijn geen openingen aangetroffen waar gebouwbewonende vogels gebruik van kunnen maken om in het gebouw te verblijven.</p>	
Grondgebonden zoogdieren	<p><i>Bureau-onderzoek</i></p> <p>In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van muisachtigen, zoals veldmuis en huisspitsmuis (NDFF). Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van de steenmarter (www.verspreidingsatlas.nl), maar omdat de steenmarter richting het westen oprukt, dient wel rekening gehouden te worden met deze soort.</p>	<p>Het gebouw vormt geen verblijfplaats van steenmarter. Aanwezigheid van muisachtigen is niet uitgesloten.</p>
	<p><i>Veldbezoek</i></p> <p>Tijdens het veldbezoek zijn geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. Bij de woningen zijn geen openingen aangetroffen die groot genoeg zijn voor een steenmarter, wel voor muisachtigen. Derhalve is aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarter uitgesloten. Aanwezigheid van muisachtigen is op basis van deze quick scan niet uitgesloten.</p>	
Vleermuizen	<p><i>Bureau-onderzoek</i></p> <p>In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van soorten, zoals gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger (NDFF). Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de gewone grootoorvleermuis (www.verspreidingsatlas.nl).</p>	<p>Het gebouw functioneert mogelijk als verblijfplaats van vleermuizen, zoals gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger.</p> <p>Het plangebied heeft geen essentiële functie als foerageergebied en vliegroute.</p>
	<p><i>Veldbezoek</i></p> <p>Tijdens het veldbezoek zijn bij het gebouw geen sporen aangetroffen van vleermuizen.</p> <p>Op het gebouw zijn boeiboorden aanwezig. Hier is door de opdrachtgever is op 5-3-2019 een inspectie uitgevoerd waarbij de spouwruijme en de ruimte achter het boeiboord is onderzocht op aanwezigheid van isolatiemateriaal.</p> <p>Bij deze inspectie zijn digitale foto's gemaakt die aanvullend op</p>	

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	<p>bureauonderzoek en veldbezoek (na toezending per email) aanvullend zijn geïnterpreteerd. Zoals te zien is in Figuur 6 is isolatiemateriaal aanwezig ter hoogte van spouwruimte, boeiboord/dakrand. Ter hoogte van deze plekken is het voor vleermuizen niet mogelijk om in het gebouw te verblijven.</p> <p>The figure consists of four photographs. The top photo shows a close-up of a roof edge with 'ISOVER' insulation panels. The second photo shows a corner joint between a yellow wall and a concrete block wall. The third photo shows a close-up of a concrete block wall with a gap between blocks. The bottom photo shows a close-up of yellow insulation material.</p> <p><i>Figuur 6 Isolatiemateriaal ter hoogte van de spouwruimte en boeiboord/dakrand.</i></p>	

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	<p>In de gevel van het gebouw zijn open stootvoegen aanwezig. Hierdoor is het voor vleermuizen mogelijk om in de open luchtruimte in spouwruimte te verblijven. Bij een aantal open stootvoegen op kniehoogte is een open luchtruimte in de spouw geconstateerd.</p> <p><i>Figuur 7 Open stootvoegen kunnen door vleermuizen gebruikt worden in het gebouw te verblijven.</i></p> <p>Daarnaast vormen de openingen van de open stootvoegen ook een geschikte verblijfplaats voor individuen zoals in Figuur 8 te zien is. Derhalve is het niet mogelijk om de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen volledig uit te sluiten.</p> <p><i>Figuur 8 Voorbeeld van hoe een vleermuis in een open stootvoeg kan verblijven.</i></p> <p>In de omgeving van het plangebied zijn uitwijkplaatsen waar gevoerageerd kan worden. Ook zijn in de omgeving allerlei lijnvormige elementen aanwezig die gebruikt kunnen worden als vliegroute. Het is daarom uitgesloten dat het plangebied een essentiële functie als foerageergebied en vliegroute heeft.</p>	
Amfibieën	<p><i>Bureau-onderzoek</i></p> <p>In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van soorten, zoals gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van bruine kikker, meerkikker en rugstreeppad (www.verspreidingsatlas.nl).</p>	<p>In de omgeving van het gebouw is aanwezigheid van algemeen voorkomende soorten (gewone pad, bruine</p>

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	<p><i>Veldbezoek</i></p> <p>In de omgeving van het plangebied is een sloot aanwezig. Deze sloot heeft een steile oever en is daarom ongeschikt als voortplantingswater van rugstreeppad. Door het ontbreken van geschikt voortplantingswater in de omgeving van het plangebied is aanwezigheid van rugstreeppad uitgesloten.</p> <p>Algemeen voorkomen soorten (gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, meerkikker en kleine watersalamander) zijn minder kritisch dan het gaat om het leefgebied. Aanwezigheid van deze soorten is op basis van deze quick scan niet uitgesloten.</p>	<p>kikker, bastaardkikker, meerkikker en kleine watersalamander) niet uitgesloten. Aanwezigheid van andere soorten is uitgesloten.</p>

Effectbeschrijving

In Tabel 2 is voor de relevante soorten, op basis van de conclusies in het vorige hoofdstuk, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen, zoals beschreven in Hoofdstuk 2.

Tabel 2: Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Soortgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Broedvogels (nest gedurende broedperiode beschermd)	Indien groen verwijderd wordt is het mogelijk dat gedurende broedperiode (15 maart - 1 september) nesten van soorten zoals merel en roodborst aangetast en verstoord worden. Daarnaast kunnen aanwezige legsels en jonge dieren gedood worden.	Ja
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren	De sloopwerkzaamheden kunnen leiden tot verwonden en doden van aanwezige individuen.	Ja
Vleermuizen	De sloopwerkzaamheden kunnen leiden tot aantasting van verblijfplaatsen. Daarnaast is het mogelijk dat vleermuizen verstoord, verwond en/of gedood worden.	Ja
Algemeen voorkomende amfibieën	De sloopwerkzaamheden kunnen leiden tot verwonden en doden van aanwezige individuen.	Ja

Toetsing

In navolgende tabel is per soortgroep opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort.

Tabel 3 Beschermingscategorie van de relevante soortgroepen.

Beschermingscategorie	soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Broedvogels (met en zonder jaarrond beschermd nest)
Habitatrichtlijnsoorten	Vleermuizen
Andere soorten met vrijstelling	Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën

In de navolgende tabellen is per soort/soortgroep op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden.

Tabel 4: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Broedvogels (nest gedurende broedperiode beschermd)	X	X			Verwijderen groen
Verbodsbepalingen: Lid 1: te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen; Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben; Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.					

Tabel 5: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 4	Als gevolg van
Vleermuizen	X	X	X	Werkzaamheden aan het dak van de woning.
Verbodsbepalingen: Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk te verstoren; Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;				

Conclusie

Uit de quick scan is gebleken dat binnen het plangebied beschermde soorten/soortgroepen kunnen voorkomen. Het gaat om broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode: 15 maart - 1 september beschermd is) zoals merel en roodborst die in het groen in de omgeving kunnen broeden. Daarnaast kan op basis van de quick scan en de uitgevoerde inspectie de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen zoals gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis niet uitgesloten worden. Naast beschermde soorten dient ook rekening gehouden te worden algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën waarvoor alleen de zorgplicht van toepassing is.

Voor broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode) en algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën (zorgplicht) dienen in het kader van de Wnb mitigerende maatregelen getroffen te worden. Indien deze mitigerende maatregelen getroffen worden, zijn vervolgstappen voor deze soortgroepen niet aan de orde. Indien wordt afgeweken van deze mitigerende maatregelen vindt mogelijk conflict met de Wnb plaats.

Mitigerende maatregelen kunnen niet voorkomen dat verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan en aanwezige individuen worden verstoord, verwond en/of gedood worden. Deze negatieve effecten leiden tot een conflict met de Wnb. Derhalve dient aanvullend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd te worden om te bepalen of en zo ja, welke functie het gebouw heeft voor vleermuizen.

Indien uit dit aanvullend onderzoek blijkt, dat verblijfplaatsen van vleermuizen afwezig zijn, zijn vervolgstappen voor wat betreft vleermuizen niet aan de orde. Indien echter een of meerdere verblijfplaatsen aanwezig zijn dienen het kader van de Wnb vervolgstappen getroffen te worden. Naast het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen dient een ontheffing Wnb aangevraagd te worden. Voor deze ontheffingsaanvraag dient een activiteitenplan opgesteld te worden. De ontheffingsprocedure duurt 13 weken en kan met 7 weken verlengd worden.

Vervolgstappen

Broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode)

Mitigerende maatregelen dienen getroffen te worden indien groen (ruigte, struweel, bomen) verwijderd wordt:

- Voer werkzaamheden bij voorkeur buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 1 september, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.
- Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dient voorafgaand aan het broedseizoen het groen verwijderd te worden.
- Indien werkzaamheden binnen de broedperiode plaatsvinden en het groen niet verwijderd is dient door een deskundig ecoloog bepaald te worden of er een broedgeval aanwezig is. Zo ja, kan het groen pas verwijderd worden na de broedperiode.

Zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige beschermde en niet-beschermde soorten planten en dieren moet worden omgegaan. Dit geldt voor de in deze quick scan getoetste werkzaamheden met name voor in de omgeving voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën.

Hiervoor moeten de volgende maatregelen worden genomen:

- Houd tijdens de werkzaamheden te allen tijde rekening met de algemene zorgplicht; werk in één richting, de richting waarin soorten kunnen vluchten.
- Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring van flora en fauna optreedt.

Vleermuizen

Om de aanwezigheid van vleermuizen aan te tonen dan wel uit te sluiten wordt een endoscopisch onderzoek uitgevoerd. Hierbij wordt gekeken of de open stootvoegen en de luchtruimte van de spouw daadwerkelijk toegankelijk en geschikt zijn voor vleermuizen. Ook wordt dan gezocht naar sporen van vleermuizen in de open stootvoegen en de luchtruimte van de spouw.

Indien uit dit endoscopisch onderzoek blijkt dat de aanwezigheid van vleermuizen niet uitgesloten kan worden, dient conform het Vleermuisprotocol 2017 (NGB) vijf veldbezoeken tussen 15 mei en 15 september uitgevoerd te worden. Dit onderzoek is gericht naar verblijfplaatsen (zomer-, kraam, paar en (massa)winterverblijfplaatsen) van gebouwbewonende soorten, zoals gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Dit onderzoek vindt plaats tussen zonsondergang en -opkomst.

Indien uit het endoscopisch onderzoek blijkt dat de aanwezigheid van vleermuizen uitgesloten kan worden, zijn deze veldbezoeken niet noodzakelijk.

Bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
Vleermuisprotocol 2017
www.verspreidingsatlas.nl
www.globespotter.cyclomedia.com